การเพิ่มความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร ศึกษา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อ และรับจำนำ

นางสาวฐิตารีย์ ศรีภา .....

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555

หัวข้อเอกัตศึกษา	การเพิ่มความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร ศึกษา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อ และรับจำนำ
โดย	นางสาวฐิตารีย์ ศรีภา
รหัสประจำตัว	548 61716 34
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หมวดวิชา	กฎหมายธุรกิจทั่วไป
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์วีรพงษ์ บุญโญภาส
ปีการศึกษา	2555

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เอกัตศึกษานี้เป็นเอกสารในการสอบเอกัตศึกษา ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์วีรพงษ์ บุญโญภาส)

บทคัดย่อ

ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อ และรับจำนำ จัดว่าเป็นความผิดสำคัญที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวก และเป็นที่ระบายเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ซึ่งเป็นผลตอบแทนที่มีจำนวนมหาศาล อาชญากรรมดังกล่าวจะมีรูปแบบการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อน ยากแก่การติดตามเอาเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวคืน โดยอาชญากรรมจะนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้เหล่านี้ไปใช้เป็นต้นทุนในการก่ออาชญากรรมเดิมหรือก่ออาชญากรรมในรูปแบบอื่นๆ ต่อไป อย่างไม่มีวันจบสิ้น กลายเป็นวงจรอาชญากรรมที่ส่งต่อกันเป็นทอดๆ ยากแก่การป้องกันและปราบปราม ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

การศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นถึงความเหมาะสมในการขยายฐานความผิดที่มีอยู่จากเดิม อันเนื่องมาจากยังมีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานรับของโจร เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อ และรับจำนำ อีกเป็นจำนวนมากที่นำกลับมาหมุนเวียนใช้ในประเทศ และยังสามารถนำเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวมาสนับสนุนการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อีก แม้จะทราบว่ามีการกระทำความผิดและนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดไปทำการฟอกเพื่อให้เป็นเงินที่สะอาด แต่ก็ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ไม่สามารถยึดได้เช่นกัน เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญามีข้อจำกัดหลายประการและมาตราการริบทรัพย์ทางอาญาก็มีความยุ่งยาก จึงไม่สามารถตัดวงจรเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนี้ได้อย่างทันท่วงที กล่าวคือ บทบัญญัติกฎหมายที่บังคับใช้แก่อาชญากรรมดังกล่าวยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถบรรลุผลในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เกิดช่องโหว่ทางกฎหมาย จึงเห็นควรกำหนดความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นความผิดมูลฐานและกำหนดกรอบของความผิดมูลฐานนี้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ส่งผลให้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและสามารถบรรลุเจตนารมย์อย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์วีรพงษ์ บุญโญภาส ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้สละเวลาในการให้คำปรึกษา ตรวจร่างเอกัตศึกษา ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมาก จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง รวมถึงคณาจารย์ในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้แนวคิดและคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขจนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญอยู่เบื้องหลัง จนทำให้เอกัตศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ส่วนดีของเอกัตศึกษาฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบให้บิดา มารดา และครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกัตศึกษาฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ให้ความสนใจไม่มากก็น้อย หากเอกัตศึกษาฉบับนี้มีความผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอรับไว้ทุกประการและขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ฐิตารีย์ ศรีภา

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย 4

1.3 สมมุติฐานการวิจัย 5

1.4 ขอบเขตการวิจัย 5

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย 5

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 6

บทที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร 8

2.1 ความหมายและความสำคัญ 8

2.2 องค์ประกอบความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร 15

2.3 รูปแบบและวิธีการรับของโจร 25

2.4 ผลกระทบจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร 32

2.5 กฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร 36

บทที่ 3 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 45

3.1 ความรู้ทั่วไปของการฟอกเงิน 45

3.2 ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน 65

3.3 มาตรการที่กฎหมายกำหนดว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 77

3.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 81

3.5 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตาม
กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 98

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 การกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 109

4.1 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการปราบปราม การกระทำความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร 110

4.1.1 ข้อพิจารณาด้านกฎหมาย 110

4.1.2 ข้อพิจารณาด้านอื่นๆ 114

4.2 เหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมาย 118

4.3 หลักเกณฑ์ในการกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 122

4.4 แนวทางในการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นความผิดมูลฐานว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 126

4.4.1 การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา 127

4.4.2 การแก้ไขพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 128

4.5 ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 130

4.5.1 ประโยชน์ที่ได้รับ 132

4.5.2 ผลกระทบ 135

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 137

บทสรุป 137

ข้อเสนอแนะ 140

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว ยังมีผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศด้วย การกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรง หรือ บ่อนทำลายเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าการกระทำนั้นผู้กระทำมีเจตนาหรือไม่มีเจตนาผิดกฎหมาย หรือ ไม่ผิดกฎหมาย มีกฎหมายห้าม หรือไม่มีกฎหมายห้ามก็ตาม ความผิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้มีความสลับซับซ้อน ยากที่จะรวบรวมพยานหลักฐานไปถึงตัวผู้กระทำผิดได้ ซึ่งส่วนมากจะไม่ค่อยปรากฏตัวผู้เสียหายที่ชัดเจน แต่ความเสียหายนั้นเกิดแก่ประเทศชาติและส่วนรวมเป็นจำนวนมหาศาล ต่างเกิดขึ้นอย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย บ้านเมือง จนดูเหมือนว่ากฎหมายจะไม่สามารถใช้บังคับได้

ประเทศไทยในปัจจุบันรวมตลอดถึงนานาอารยประเทศ ได้มีการพัฒนาในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม กฎหมาย เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและอื่นๆ อีกหลายอย่างตามมา ส่งผลให้ประเทศชาติเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เครื่องอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันมีมากขึ้น การสื่อสารสะดวกรวดเร็วทำให้มีความสะดวกสบายมากขึ้น ในขณะที่สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่อีกแง่มุมหนึ่งของการเจริญเติบโตก็ส่งผลกระทบในหลายด้านให้กับสังคมประเทศชาติอย่างมากมายมหาศาล เช่นกัน ถ้าบุคคลซึ่งเป็นอาชญากรนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองในทางที่ไม่ดีย่อมส่งผลที่เสียหายเป็นอย่างมาก จากเดิมการกระทำความผิดนั้นเป็นอาชญากรรมที่กระทำผิดโดยลำพังเพื่อบุคคลหนึ่งหรือสอง

คน ซึ่งเรียกว่าอาชญากรรมตามท้องถนนก็เปลี่ยนแปลงมาเป็นรูปแบบที่เป็นขบวนการที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในทางวิชาการเรียกว่าองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ซึ่งมีการดำเนินการภายใต้ระบบการปกปิด การรักษาความลับในองค์การมีโครงการบริหารงานมีขั้นตอนในการควบคุมดูแลและมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จำนวนมหาศาลจากการกระทำความผิด จนทำให้มีลักษณะคล้ายกับองค์กรธุรกิจที่มีจุดประสงค์ในการแสวงหากำไร โดยมีการดำเนินการในลักษณะเป็นขบวนการที่มีเครือข่ายโยงใยครอบคลุมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนั้นองค์กรอาชญากรรมดังกล่าวยังได้มีการพัฒนารูปแบบจากเดิมที่เคยกระทำความผิดอย่างมีขอบเขตอยู่ภายในประเทศก็เปลี่ยนเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ หรือเรียกว่า อาชญากรรมข้ามชาติอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการช่วยกระทำความผิด ด้วยเหตุนี้มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทยเพื่อทำลายเศรษฐกิจของผู้ประกอบอาชญากรรมจึงถูกสร้างขึ้นมา เพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินนั้นจะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้งก็ตาม ความจำเป็นที่ต้องขยายหลักเกณฑ์การดำเนินการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้มีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้นกว่าการยึดทรัพย์สินตามหลักทั่วไปของประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากว่าทรัพย์สินที่จะถูกยึดได้ตามกฎหมายอาญาจะต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิด แต่ถ้าทรัพย์สินเหล่านั้นได้มีการจำหน่าย จ่ายโอนหรือเปลี่ยนสภาพไปแล้ว การยึดทรัพย์สินตามหลักกฎหมายอาญาจะไม่ครอบคลุมไปถึง และการปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้งการจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งเปรียบเสมือนทรัพย์สินที่สกปรกให้ดูเหมือนเป็นทรัพย์สินที่สะอาดหรือได้มาโดยชอบนี้ ซึ่งนำมาผ่านกระบวนการที่เรียกกันว่า การฟอกเงิน จึงกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา และทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจะต้องถูกยึดให้ตกเป็นของแผ่นดิน

จากการศึกษาพบว่าความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของต่างประเทศ ความเห็นจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนนักวิชาการเห็นว่าความผิดมูลฐาน

ของประเทศต่างๆ ส่วนมากจะกำหนดฐานความผิดไว้เป็นจำนวนมากเพื่อให้เพียงพอและครอบคลุมต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกามีฐานความผิดประมาณ 150 ฐานความผิด ประเทศมาเลเซียมีทั้งสิ้น 119 ความผิดมูลฐาน และประเทศอื่นๆ ต่างมีความผิดมูลฐานเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ครอบคลุมความผิดต่างๆ ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยปัจจุบันยังไม่เพียงพอในการที่จะใช้เป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล ดังจะเห็นได้ว่าอาชญากรที่กระทำความผิดในปัจจุบันได้กระทำความผิดนอกเหนือไปจากความผิดที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ข้อบังคับของกฎหมายจึงไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้บังคับได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมุ่งเน้นเฉพาะที่มีอยู่นั้น ทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมาไม่อาจช่วยให้การประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรมหรือผู้มีอิทธิพลลดน้อยลงหรือหมดไปได้อย่างแท้จริง ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้สร้างมาตรการสำคัญเพื่อช่วยในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และครอบคลุมฐานความผิดทั้งหมด เนื่องจาก พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดให้การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงบางฐานความผิดเป็นความผิดมูลฐานของการฟอกเงิน จึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับใหม่ขึ้น และคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ปลายปี 2555 นี้ เพื่อให้ทันกำหนดการประชุม FATF ที่จะจัดขึ้นภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2556 โดยกฎหมายฟอกเงินฉบับใหม่ จะมีผลให้เพิ่มความผิดมูลฐานขึ้นอีก 12 มูลฐาน เป็น 21 มูลฐาน ในมาตรา 3 ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งครอบคลุมไปถึงความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อ และรับจำนำ ทั้งนี้กฎหมายที่มีบทบัญญัตินี้เกิดขึ้น ถือเป็นมาตรการรุนแรงที่สุดเท่าที่เคยมีมา เพราะถือเป็นความผิดมีโทษทางอาญา ไม่เคยมีการบังคับใช้มาก่อน แต่เป็นมาตรการที่สอดรับกับสากลเป็นอย่างมาก